

FOND SOUDRŽNOSTI

Fond soudržnosti, vytvořený v roce 1994, poskytuje finanční prostředky na realizaci projektů v oblasti životního prostředí a transevropských sítí v členských státech, jejichž hrubý národní důchod (HND) na obyvatele je nižší než 90 % průměru EU.

PŘÁVNÍ ZÁKLAD

Článek 177 (zejména jeho druhý odstavec) Smlouvy o fungování Evropské unie (SFEU).

CÍLE

Fond soudržnosti byl zřízen za účelem posílení hospodářské, sociální a územní soudržnosti Evropské unie v zájmu podpory udržitelného rozvoje. V programovém období 2014–2020 má podporovat:

- investice do životního prostředí včetně oblastí souvisejících s udržitelným rozvojem a energetikou, které představují přínos pro životní prostředí,
- transevropské sítě v oblasti dopravní infrastruktury (TEN-T),
- technickou pomoc.

V souvislosti s projekty, které slouží cílům EU v oblasti ochrany životního prostředí, lze Fond soudržnosti rovněž využívat v oblastech souvisejících s udržitelným rozvojem, jako je energetická účinnost, energie z obnovitelných zdrojů a – v odvětví dopravy mimo transevropské sítě – železniční, říční a námořní doprava, systémy intermodální dopravy a jejich vzájemná interoperabilita, řízení silniční, námořní a letecké dopravy, ekologická městská doprava a veřejná hromadná doprava.

Od roku 2014 Fond soudržnosti podporuje částkou 11,3 miliardy EUR projekty dopravní infrastruktury s celoevropským přínosem v rámci nového Nástroje pro propojení Evropy^[1].

ZPŮSOBILÉ ZEMĚ

Fond soudržnosti je vyhrazen pro členské státy, jejichž hrubý národní důchod (HND) na obyvatele je nižší než 90 % průměru EU. V programovém období 2014–2020 poskytuje Fond soudržnosti finanční prostředky 15 členským státům: Bulharsku,

[1] Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) č. 1316/2013 ze dne 11. prosince 2013, kterým se vytváří Nástroj pro propojení Evropy, mění nařízení (EU) č. 913/2010 a zrušují nařízení (ES) č. 680/2007 a (ES) č. 67/2010.

Česku, Estonsku, Chorvatsku, Kypru, Litvě, Lotyšsku, Maďarsku, Maltě, Polsku, Portugalsku, Rumunsku, Řecku, Slovensku a Slovinsku.

ROZPOČTOVÁ A FINANČNÍ PRAVIDLA

V programovém období 2014–2020 vyčlenila Unie na Fond soudržnosti přibližně 63,4 miliardy EUR (mimo převody do Nástroje pro propojení Evropy). Úroveň financování projektu z Fondu soudržnosti může dosáhnout až 85 % jeho nákladů.

Prostředky z Fondu soudržnosti v období 2014–2020 pro jednotlivé členské státy

Členský stát	Rozpočet (v milionech EUR)
Bulharsko	2 278,3
Česko	6 258,9
Estonsko	1 073,3
Řecko	3 240,5
Chorvatsko	2 559,5
Kypr	288,9*
Lotyšsko	1 349,4
Litva	2 048,9
Maďarsko	6 025,4
Malta	217,7
Polsko	23 207,9
Portugalsko	2 861,7
Rumunsko	6 934,9
Slovinsko	895,3
Slovensko	4 168,2
Celkem	63 390

* Zahrnuje dodatečnou částku 19,4 milionu EUR přidělenou Kypru, která vzešla z přezkumu způsobilosti pro podporu z Fondu soudržnosti v období 2017–2020.

Zdroj: Portál veřejně přístupných dat Evropské komise o ESI fondech, duben 2017.

NÁVRH POLITIKY SOUDRŽNOSTI EU NA OBDOBÍ PO ROCE 2020

V květnu 2018 zveřejnila Komise návrhy týkající se politiky soudržnosti EU po roce 2020. Jedná se o nařízení o Evropském fondu pro regionální rozvoj (EFRR) a o Fondu soudržnosti. Fond soudržnosti bude nadále podporovat projekty v rámci cíle Investice pro růst a zaměstnanost.

Předložený návrh zachovává tematické zaměření. Fond soudržnosti bude podporovat dva specifické cíle: ekologičtější, nízkouhlíkové a oběhové hospodářství (CP 2) a propojenější Evropu (CP 3). Komise navrhuje seznam činností, které nemají být podporovány z EFRR a Fondu soudržnosti, k nimž patří přímá podpora velkých podniků, letištní infrastruktury (mimo nejvzdálenější regiony) a některých provozů nakládání s odpady (např. skládek).

V červenci 2020 dosáhla Evropská rada dohody o dlouhodobém rozpočtu EU na období 2021–2027. Ve svém postoji navrhla přidělit na Fond soudržnosti 42,6 miliardy EUR, což zahrnuje i příspěvek na Nástroj pro propojení Evropy ve výši 10 miliard EUR. Fond soudržnosti po roce 2020 bude financovat projekty v týchž 15 členských státech jako v programovém období 2014–2020.

Návrh Komise je přijímán v souladu s řádným legislativním postupem, v němž má Evropský parlament rovnocenné postavení s Radou. To znamená, že o budoucích pravidlech pro Fond soudržnosti budou muset před koncem roku 2020 dosáhnout oba orgány dohody. V březnu 2019 uzavřel Parlament své první čtení.

ÚLOHA EVROPSKÉHO PARLAMENTU

Na nařízení o Fondu soudržnosti na období 2014–2020 se vztahoval řádný legislativní postup a Parlament měl plné právo předkládat pozměňovací návrhy. To Parlamentu umožnilo dosáhnout větší flexibility navrhovaných předpisů, aby lépe odpovídaly potřebám členských států. Docílil rovněž rozšíření rozsahu investic Fondu soudržnosti tak, aby zahrnoval investice do energetické účinnosti a využívání energie z obnovitelných zdrojů, zejména v odvětví bydlení.

Parlament podpořil myšlenku, aby byly pro Fond soudržnosti zavedeny společné ukazatele, které usnadní posouzení jeho využití. S úspěchem trval na tom, aby nařízení – na rozdíl od návrhu Komise – zahrnovalo možnost změnit seznam těchto ukazatelů prostřednictvím aktů v přenesené pravomoci, pokud jsou úpravy považovány za nutné k tomu, aby se zajistilo účinné posouzení pokroku při provádění.

Přezkum víceletého finančního rámce na období 2014–2020 v polovině období, doprovázený balíčkem legislativních návrhů, nevedl u Fondu soudržnosti k žádným podstatným změnám.

Marek Kołodziejcki
08/2020

